Günahsız insanların ölümündə Ermənistanı müdafiə edənlər də məsuliyyət daşıyırlar

Bu nə birincidir, nə də sonuncu... Yenə də Ermənistanın ərazilərimizə basdırdığı mina partladı. Cəlilabad rayon sakini Elçin Xanbala oğlu Nurəliyev Tərtər rayonunun Talış kəndi ərazisində traktorla təsərrüfat işləri görərkən tank əleyhinə minanın partlaması nəticəsində ağır xəsarət alıb. Onun sağ qolu amputasiya edilib.

Azərbaycan Minatəmizləmə Agentliyinin (ANAMA) saytında yerləşən məlumatda bildirilir ki, İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatandan bu günə qədər işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 307 nəfər minadan zərər çəkib. Onlardan 56 nəfəri həlak olub, 251-i isə yaralanıb. O cümlədən 43 mülki şəxs həlak olub, 101-i isə xəsarət alıb. Eyni zamanda 13 hərbi qulluqçu həyatını itirib, 150 nəfər isə yaralanıb. Lokal xarakterli antiterror tədbirlərindən əvvəl Ermənistan silahlı qüvvələrinin qalıqları tərəfindən ərazilərimizə azı yarım milyon əlavə mina yerləşdirildiyi ehtimal edilir.

İşğalçı dövlət 30 ildə işğal etdiyi ərazilərdə həyat üçün, yaşayış üçün faydalı nə varsa məhv edib, yalnız torpaqlara mina basdırmaqla məşğul olub. Bunun nəticəsidir ki, Azərbaycan ərazisi minalardan çirklənmə əmsalına görə dünyada liderlik edir. Nə qədər dəhşətli müqayisə olsa da, deməliyik ki, Azərbaycanda basdırılan minaların sayına görə hər 10 nəfərə bir mina düşür. Birmənalı olaraq bu minaların böyük əksəriyyətinin Ermənistan istehsalı olduğunu və onların ərazilərimizə bu dövlət tərəfindən basdırıldığını, Qarabağı dünyanın ən çox mina ilə çirklənmiş ərazisinə çevirənin Ermənistan olduğunu indi bu dövləti müdafiə edən Qərb dövlətləri yaxşı bilir, amma susurlar. Ən dəhşətlisi də odur ki, Ermənistan rəhbərliyindən minalanmış ərazilərin xəritələrini verməyi tələb etmirlər.

Unudurlar ki, bu yalnız azərbaycanlılar əleyhinə deyil, həm də canlı təbiət, bioloji müxtəliflik əleyhinə törədilmiş dəhşətli bəşəri bir cinayətdir. Ermənistanın bu vəhşiliyinə görə təbiətin günahsız canlıları da əziyyət çəkirlər. Bu günlərdə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 2 ayı da mina terrorunun qurbanı olub. Partlayış nəticəsində bala ayı ölmüş, ana ayı isə şikəst olmuşdur. Ümumdünya Təbiəti Mühafizə Fondu (WWF) bir neçə il əvvəl Ermənistanla Azərbaycan sərhədində ayaqları sıkəst qalmış 2 bəbirin (Panthera pardus) təsvirini də yaymışdı. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda mina qurbanı olan heyvanlar içərisində nəsli kəsilməkdə olan, Beynəlxalq Qırmızı Siyahıya düşmüş növlər də var. Ermənistan Respublikası tərəfindən heyvanlara, vəhşi faunaya qarşı sərgilənən bu cür qəddar münasibət yolverilməzdir. Cənubi Qafqaz kimi biomüxtəliflik cəhətdən zəngin bir regionun nadir təbiət inciləri, heyvanları bu cür rəftara məruz qalmamalıdır.

Ayı balasının ölümünə səbəb olan mina 2021-ci ildə Ermənistanda istehsal olunub. Bu isə o deməkdir ki, Ermənistan 2020-ci ildə 44 günlük müharibədən sonra da Laçın yolundan sui-istifadə edərək Azərbaycan ərazilərini minalamaqda davam edib. Yalnız 2023-cü ilin sentyabrında Azərbaycan Ordusunun icra etdiyi lokal xarakterli antiterror tədbirləri ilə Ermənistanın Azərbaycanın suveren ərazilərini minalamasının qarşısını alınıb. Xatırladaq ki, bu günə qədər Azərbaycan işğaldan azad olunmuş 98 min hektardan artıq ərazini minalardan təmizləyib.

Ortalıqda Ermənistanın həm də heyvanlardan terror aktlarının törədilməsində suiqəsdçi olaraq istifadə etməsi kimi qeyri-insani fakt da mövcuddur. 2023-cü il sentyabrın 11-də Ermənistanın Azərbaycan ərazisindəki qeyri-qanuni silahlı dəstələri itin üzərinə uzaqdan idarə olunan əldəqayırma partlayıcı qurğu bağlayaraq onu Azərbaycan Ordusunun mövqeləri istiqamətində hərəkət etməyə məcbur etmişdilər.

Bu cür təxribatlar adi silahların müəyyən növlərinin istifadəsinə qadağa və məhdudiyyətlərə dair Konvensiyanın minaların, mina tələlərinin və digər qurğuların tətbiqinə qoyulan qadağalar və ya məhdudiyyətlər haqqında protokoluna zidd olan əməldir.

Mina problemi Azərbaycan vətəndaşlarının öz əzəli torpaqlarına qayıdış prosesini ləngitməklə yanaşı, eyni zamanda onların təhlükəsizliyi üçün də ciddi təhdid yaradır.

Mina təhlükəsinin böyüklüyü və törətdiyi fəsadlar bu problemin qlobal səviyyədə həll olunmasını labüd edir. Təəssüf ki, dünya birliyi Ermənistanın törətdiyi bu bəşəri cinayətə göz yumur. Bu azmış kimi, dünyanın bəzi dövlətləri, silah alverçiləri insanlığa və canlı təbiətə qarşı cinayətlər törətmiş bu dövləti indi də silahlandırırlar.

Nə yaxşı ki, dünyada Ermənistanın törətdiyi bu qeyri-insani davranışa etiraz edənlər də var. Artıq bir sıra xarici QHT, vətəndaş cəmiyyəti fəalları bu problemlə bağlı BMT-yə müraciət ediblər.

"Minadan azad dünya üçün qlobal təşəbbüs" adlı petisiya başladılıb. Petisiya "Jotform" beynəlxalq platformasında "Dünya Qafqazda sülh üçün" ("World for Peace in Caucasus") adlı beynəlxalq kampaniya çərçivəsində elan olunub. Petisiyada deyilir ki, minalar və partlamamış hərbi sursatlar (PHS) mülki əhalinin sağlamlığı, həyatı və təhlükəsizliyi üçün ciddi təhlükə yaradır, münaqişələr bitdikdən sonra da minalar insanları öldürməyə davam edir.

Kampaniya müəllifləri bəyan edirlər ki, Ermənistan Azərbaycan ərazilərini minalayıb, 2020-ci ildə 44 günlük müharibədən sonra da bu proses dayanmayıb. Azərbaycan yalnız Laçın yolunda sərhəd keçid məntəqəsi qurduqdan sonra vəziyyət nəzarətə götürülüb. Müraciət müəllifləri qeyd edirlər ki, 19-20 sentyabr 2023-cü il tarixlərində aparılan son antiterror tədbirləri nəticəsində Azərbaycan 480 kilometrlik xətt boyunca Ermənistan silahlı qüvvələrinin qalıqları tərəfindən azı yarım milyon əlavə mina yerləşdirildiyini aşkarlayıb. Müraciət müəllifləri tələb ediblər ki, Ermənistan yeni basdırılmış minaların da xəritələrini dərhal Azərbaycan dövlətinə təhvil verməlidir. Təəssüf ki, beynəlxalq birlik bu məsələdə həssas mövqe göstərmək, Ermənistana müvafiq çağırışlar etmək əvəzinə, hadisələrə ikili standartlarla yanaşmanın şahidi oluruq. Bu gün Ermənistanı müdafiə edənlər, bu dövlətin törətdiyi cinayətləri görüb susanlar unutmasınlar ki, Qarabağda ölən, öldürülən hər bir günahsız canlının qanının axmasında, həyatına son qoyulmasında onların da əli var. Bu cinayətləri törədənlər, buna rəvac verənlər qanun qarşısında cavab verməsələr də, bir gün Tanrı qarşısında cavab verəcəklər.

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

azerbaijan-news.az

Azərbaycan.- 2023.- 27 oktyabr, № 235.- S. 11.